

Gene biraz İİP

HASAN BÜLENT
KAHRAMAN

Türkiye'de biz sosyal demokrasinin sorunları ve olanakları üstünde düşünürken İngiltere İşçi Partisi (İİP) geçtiğimiz hafta kurultayını yaptı. İki yılda bir,

beş gün süreyle bu parti, programını gözden geçiriyor, hedeflerini saptıyor, son dönemini değerlendiriyor. Bu kongrenin sonuçları da üç noktada ele alınabilir: Lider ve ideoloji, parti, politika...

1. 100 günlük hükümetinden sonra toplumun yüzde 93'ü Tony Blair'i desteklemektedir. Bu süre zarfında İskoçya'ya ve Galler'e yetki devri gerçekleşmiş, şiddete karşı kararlılık gösterilmiş, merkez bankası yeniden düzenlenmiş, yeni bir eğitim reformu gündeme getirilmiştir. Gene de İP'nin asıl ilgi çekici yanı, temel ideolojik yaklaşımıdır.

Bilindiği üzere, Tony Blair, bu partinin geçmişiyile olan bağlarını radikal bir biçimde koparmıştır. Özellikle, liberal demokrasiyle sosyal demokrasi arasındaki ayrım çizgisini oluşturan noktalarda Blair farklı bir tavır takınmıştır. Daha uzun süre tartışılacak olan bu yaklaşım en genel ifadeyle bir tür taban değişikliğini öngörmektedir. Blair, tüm ulusun partisi olmayı hedeflemiştir. Bu anlayışla, 'geleneksel' denebilecek bazı değerlere sahip çıkmaktan çekinmiyordu. Daha çok 'aile' kavramıyla somutlaştırdığı yaklaşım, bir adım ötede 'cemaat' kavramıyla iç içe geçmekteydi.

Şimdi, elimizde, Blair'in son kongre konuşmasının içerik çözümlemesini (content analysis) yapan Guardian gazetesinin saptadığı son derecede ilginç bir sonuç var. Blair'in konuşmasındaki sözcük tekrar sıklıkları şöyledir: Britanya ya da Britanya 53, ülke 31, ulus 19, yeni 33, İşçi Partisi 19, halk 44, biz 200, siz 39, ben 75, dünya 27, modern 21, değişim 16, vermek 16, vizyon 12 kez kullanılmıştır. Buna mukabil, sosyalizm hiç kullanılmamış, sendikalar, eşitlik, ulusallaştırma 1 kez geçirilmiş, cemaat de, 1995 yılı konuşmasında 6 kez kullanılmış olmasına karşın bu yıl 1 kez dile getirilmiştir. Bu, herhalde atlanmaması gereken bir 'değişime' işaret etmektedir.

Blair, bu son konuşmada bir adım daha atmıştır. Sıklıkla 'yüksek idealler ve güç seçimler' (seçim (choice) sözcüğü Thatcher'ın en çok kullandığı sözcüktür) sloganını tekrarlamış, bunu, modernleşmeyle atbaşı gittiğini vurgulayarak, bir hedef olarak ortaya koymuştur. İngiltere'nin dünyaya bir 'işaret feneri' olabileceğini söylemiş, önümüzdeki dönemi bir tür 'verme çağı' (giving age) olarak saptamıştır: "Her şeyinizi verin!.." Bu yaklaşımın, yani Blair'in aşılama çalıştığı güven duygusunun ve 'vermek' kavramının, 'New Deal' politikasını gündeme getiren ve özellikle 'korku' düşüncesine yaptığı vurguyla Roosevelt'i anımsattığı açıktır.

2. Buna mukabil, Blair, en yakın adamlarından birisi olan Mandelson'u genişletilen Ulusal İcra Komitesi'ne (UİK) (bizdeki MYK gibi bir kuruluş) seçtirmemiş, onun yerine sol kanattan Livingston seçimi kazanmıştır. Fakat, asıl önemlisi, şimdi parti ve yönetim düzeyinde de bazı değişikliklere gidilmektedir. Partiyle UİK arasında çelişkileri gidermek için, önümüzdeki kongrede bu kurulun üyelerini delegelerin değil milletvekillerinin seçmesi kararlaştırılmıştır. Ayrıca, bir Birleşik Siyaset Komitesi (BSK) oluşturulmuştur. Başbakanın başkanlık edeceği bu kurul eşit sayıda UİK ile hükümet üyesinden meydana gelecektir. Kurul, Ulusal Siyaset Forumu'nu (USF) yönetecek, hazırlayacağı iki yıllık bir icra programı çerçevesinde siyaset üretimini gerçekleştirecek, ayrıca da seçim dönemi çalışmalarını yapacaktır. Kurulun çalışmalarına son şeklini kongre verecektir.

3. Politika olarak bakıldığında, saptanan temel hedefler arasında, 500.000 yeni öğrenciye yüksek ve daha ileri düzeyde öğrenim olanağı açılacaktır. Aileleri destekleme programlarına katkıda bulunmak üzere bir hükümet komitesi oluşturulacaktır. Özel desteğe sahip 10 sağlık eylem alanı yaratılacaktır. 'Basit Yönetim' anlayışıyla bürokrasiyi en aza indirmek için bir Beyaz Gazete yayınlanacaktır. (Bu son noktada parti iddialı ve karardır. Önümüzdeki yıllarda bilgisayar kullanımının etkinleştirilmesiyle bürokrasinin yüzde 33 azaltılması hedeflenmiştir.) Nihayet, Maliye Bakanı tam istihdam siyasetinden vazgeçilmediğini vurgulamış, bunun üç noktada gerçekleştirileceğini söylemiştir: Daha iyi eğitim, daha rekabetçi bir ekonomi ve yeni bir sosyal güvenlik anlayışı. Özellikle bu son iki husus altı defalarca çizilen temel hedefler arasındadır.

Türkiye'deki sosyal demokrat partilerin, bu kurultaydan her anlamda alması gereken çok ders olduğu kuşkusuzdur!